

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16.12.2015, sp. zn. 32 Cdo 1829/2015, ECLI:CZ:NS:2015:32.CDO.1829.2015.1

Číslo: 113/2016

Právní věta: Článek 18 odst. 4 Úmluvy o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě se aplikuje pouze tehdy, nelze-li prokázat, ve které fázi přepravy škoda vznikla.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.12.2015

Spisová značka: 32 Cdo 1829/2015

Číslo rozhodnutí: 113

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Smlouva mezinárodní

Předpisy: čl. 18 úmluvy 123/2003 Sb.m.s.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalované zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 11. 2014, sp. zn. 12 Cmo 121/2014, a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. V záhlaví označeným usnesením Vrchní soud v Praze zrušil rozsudek ze dne 23. 10. 2012, č. j. 46 Cm 277/2009-100, ve znění opravného usnesení ze dne 28. 2. 2013, č. j. 46 Cm 277/2009-121, kterým Krajský soud v Praze zamítl žalobu o zaplacení částky 40 000 EUR s příslušenstvím a 53 755,87 Kč s příslušenstvím (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.), a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

2. Proti usnesení odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, v němž co do přípustnosti odkázala na ustanovení § 237 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), majíc za to, že napadené rozhodnutí spočívá na posouzení několika otázek hmotného práva, které dosud nebyly v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešeny. Navrhuje, aby dovolací soud změnil napadené rozhodnutí odvolacího soudu tak, že potvrdí rozsudek soudu prvního stupně, případně, aby rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

3. Žalobce považuje rozhodnutí odvolacího soudu za správné a navrhuje dovolání odmítnout, případně zamítnout.

III. Přípustnost dovolání

4. Vzhledem k datu vydání usnesení odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení - v souladu s bodem 7. čl. II přechodných ustanovení části první zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a s bodem 2. čl. II přechodných ustanovení části první zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013.

5. Podle ustanovení § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

6. Z ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř. vyplývá, že v dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).

7. Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., protože otázka aplikace Montrealské úmluvy i v případě, kdy se událost, která způsobila nebo mohla způsobit poškození či ztrátu zásilky, nestala v průběhu letecké přepravy, kterou vznáší dovolatelka, v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Dovolání je i důvodné, neboť odvolací soud tuto otázku nesprávně posoudil.

IV. Důvodnost dovolání

8. Podle článku 1 odst. 1 věty první Úmluvy o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě podepsané v Montrealu 28. 5. 1999, uveřejněné ve Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 123/2003 Sb. m. s. (dále jen „Montrealská úmluva“), se tato úmluva vztahuje na veškerou mezinárodní přepravu osob, zavazadel a nákladu, prováděnou letadlem za úplatu.

9. Podle článku 38 odst. 1 Montrealské úmluvy v případě kombinované přepravy, která se děje částečně letecky a částečně jakýmkoliv jiným dopravním prostředkem, se ustanovení uvedená v této úmluvě s výhradou ustanovení uvedených v článku 18 odst. 4 vztahují pouze na leteckou přepravu, pokud tato přeprava vyhovuje podmínkám článku 1.

10. Podle článku 18 (upravujícího poškození nákladu) odst. 1 Montrealské úmluvy dopravce odpovídá za vzniklou škodu v případě zničení nebo ztráty nebo poškození přepravovaného nákladu pouze za podmínky, že se událost, která způsobila takové poškození, stala v průběhu letecké přepravy.

11. Podle článku 18 odst. 3 Montrealské úmluvy leteckou přepravou ve smyslu ustanovení odstavce 1 tohoto článku se rozumí doba, po kterou je náklad v péči dopravce.

12. Podle článku 18 odst. 4 Montrealské úmluvy doba letecké přepravy nezahrnuje přepravu pozemní, námořní nebo vnitrozemskou vodní prováděnou mimo letiště. Dojde-li však k takové přepravě v průběhu plnění smlouvy o letecké přepravě pro účely nakládání, dodání nebo překládání,

bude se mít za to, že ke škodě došlo v průběhu letecké dopravy, pokud nebude prokázán opak.

13. Montrealská úmluva se vztahuje zásadně pouze na leteckou přepravu. Praxe si ovšem vyžádala, aby se Montrealská úmluva za určitých okolností vztahovala i na přepravu jinými dopravními prostředky. Smyslem článku 18 odst. 4 Montrealské úmluvy je rozšířit aplikovatelnost této úmluvy i na přepravu osob, zavazadel a nákladu, která úzce souvisí s leteckou přepravou, a to za kumulativního splnění tří předpokladů (srov. HOEKS, Marian. Multimodal Transport Law: The Law Applicable to the Multimodal Contract for the Carriage of Goods. Kluwer Law International, 2010. ISBN 9789041132468.).

14. Prvně musí k takové přepravě dojít v průběhu plnění smlouvy o letecké přepravě, což znamená, že přeprava, na kterou se má Montrealská úmluva podle čl. 18 odst. 4 vztahovat, souvisí s leteckou přepravou a bez ní by letecká přeprava nebyla možná, jde o tzv. doplňkovou dopravu k letecké přepravě.

15. K naplnění druhého předpokladu musí přeprava jiným dopravním prostředkem, která úzce souvisí s leteckou přepravou, zahrnovat pouze nakládání, dodání nebo překládání zboží mimo prostory letiště. Pro účely Montrealské úmluvy lze za takovou přepravu považovat přepravu nezbytně nutnou k přepravě zboží od odesílatele (dodavatele) na letiště a následně přepravu odběrateli (zákazníkovi) z letiště do místa dodání. Pokud lze danou přepravu zajistit letecky, nelze aplikovat čl. 18 odst. 4 Montrealské úmluvy, neboť by již nešlo o nezbytně nutnou (doplňkovou) dopravu k letecké přepravě.

16. Poslední předpoklad je koncipován jako negativní podmínka. V případě, kdy bude prokázáno, že škoda vznikla jinde než v průběhu letecké přepravy, třetí předpoklad nebude naplněn. Článek 18 odst. 4 Montrealské úmluvy se tedy aplikuje pouze v případě, kdy nelze prokázat, ve které fázi přepravy škoda vznikla.

17. Z obsahu spisu vyplývá, že účastníci řízení mezi sebou uzavřeli smlouvu o letecké přepravě zásilky MP4 přehrávačů z místa odeslání ze sídla žalobce v P. do místa určení v L. Smlouva zahrnovala přepravní podmínky žalované, které v článku 4 bod b) druhá odrážka obsahují ujednání o tom, že jde o smlouvu o letecké přepravě zboží. Následně v článku 12 přepravních podmínek je rozsah odpovědnosti pro leteckou přepravu vymezen s odkazem na Montrealskou úmluvu.

18. Nejvyšší soud se proto zabýval tím, zda jsou naplněny všechny tři předpoklady v něm obsažené pro použití článku 18 odst. 4 Montrealské úmluvy. První předpoklad aplikace článku 18 odst. 4 Montrealské úmluvy je naplněn, neboť silniční přeprava, která byla sjednána k dopravení zboží na letiště a z letiště, byla doplňková k letecké dopravě a byla vykonána v průběhu plnění smlouvy o letecké přepravě.

19. Druhý předpoklad je rovněž naplněn, neboť doplňková silniční přeprava zahrnovala pouze dopravu nezbytně nutnou k přepravě zboží z místa odeslání z provozovny žalobce na letiště v P. a následně z letiště v L. do místa určení v L.

20. Ovšem třetí předpoklad splněn není. Mezi stranami bylo nesporné, že zásilka sice byla převezena do místa určení v L., ale byla předána osobě odlišné od příjemce uvedeného v nákladním listu. Škoda vznikla jednoznačně v průběhu doplňkové silniční přepravy k letecké přepravě, což mezi stranami není sporné, a proto je vyloučena aplikace článku 18 odst. 4 Montrealské úmluvy, neboť ten se může použít pouze tehdy, pokud nelze prokázat, ve které fázi přepravy škoda vznikla.

21. Odvolacímu soudu lze vytknout, že znění článku 18 odst. 4 Montrealské úmluvy citoval neúplně, a tím i nesprávně. Uzavřel-li, že předmětnou smlouvu je třeba považovat za smlouvu o letecké

přepravě, podléhající režimu Montrealské úmluvy s tím, že silniční přeprava z místa odeslání zásilky z provozovny žalobce na letiště a silniční přeprava z letiště do místa určení jsou její součástí, aniž by zkoumal předpoklady aplikace článku 18 odst. 4 Montrealské úmluvy, je jeho závěr o použití Montrealské úmluvy na projednávanou věc nesprávný.

22. Další otázky formulované dovolatelkou, „ačkoli je dle Montrealské úmluvy odpovědnost dopravce za ztrátu zásilky odpovědností objektivní, je jejím nezbytným předpokladem ztráta zásilky“ a „v jakých případech se dle Montrealské úmluvy považuje zásilka za ztracenou“, které nebyly v rozhodnutích dovolacího soudu vyřešeny, nejsou otázkami způsobilými založit přípustnost dovolání, neboť na řešení těchto otázek napadené rozhodnutí nespočívá, tyto otázky odvolací soud neřešil. Nejvyšší soud zdůraznil již v usnesení ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. 29 NSČR 53/2013, které je, stejně jako dále citované rozhodnutí Nejvyššího soudu, veřejnosti k dispozici na jeho webových stránkách, že dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., jestliže dovolatel jako důvod jeho přípustnosti předestírá dovolacímu soudu k řešení otázku hmotného nebo procesního práva, na níž rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí (shodně srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2376/2013](#)).

23. Jelikož rozhodnutí odvolacího soudu není z výše uvedeného důvodu správné, Nejvyšší soud je, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), podle ustanovení § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.